

PETRES CSABA

”A MŰVÉSZET NYÚJTOTTA SZÉPSÉG FÓRUMA”

Kik játszottak szerepet zenésszé válásában? Melyik stílus zenei ízlésének meghatározója?

Nagyapám, Petres Sándor kiváló kántortanító volt, jól orgonált. Sajnos, csak egy-két emlékképem van róla, négy éves voltam, amikor meghalt. Édesapám, Petres Ignác, pedig zenetanár volt, a rézfúvosoktól elkezdve a hegedűig minden hangszerhez értett. Tehát tulajdonképpen belenőttem a zenébe. A ház tele volt hangszerekkel, volt zongora, hegedű, bőgő, harmonika. Így kezdtem a zenét.

Ötödikes koromtól érettségiig a Marosvásárhelyi Zeneiskolában jártam. Utána a kolozsvári egyetemi évek következtek. Óriási szerencsémre tanáraink között említhetem Mv.-en Kozma Gézát, Szász Károlyt, Tróznerné Erkel Saroltát, Tróznér Józsefet, Csíky Boldizsárt, Szarvady Gyulát, Kolozsváron Terényi Edét, Szenik Ilonát, Angi Istvánt, Jagamas Jánost, Márkos Albertet, Junger Ervint, Rapa Constantint, Pop Dorint, Jodál Gábort, Vermesy Pétert, Benkő Andrást, Demián Vilmost, Bretter Györgyöt.

A barokk zenei korszak szerzői, művei állnak hozzám legközelebb. Ez az a korszak, ahol a zenei gondolat leírt formája, a hang az igazán fontos, nem pedig annak színe. Ezért van az, hogy egy Bach hegedűverseny szóló szólama pl. oboán is előadható ugyanolyan hatással. Ebben a korban születnek a legnagyobb vokál-szimfonikus művek: Bach: H-moll mise, Máté-, János-passiók, Karácsonyi Oratórium, Haendel: Messiás és más oratóriumok. Vivaldi, Telemann, Corelli a további meghatározó szerzők. A barokk kor zeneművei több népszerűsítést érdemelnek. Elég kár, hogy például Vivalditól csak a Négy évszak négy hegedűversenye hozzáférhető a nagyközönség számára. Tudni kell azonban, hogy Vivaldi csak hegedűversenyt, négyszázat! írt. Vagy, hogy Bachnak nem a D-moll Toccata és Fúga a legnagyobb orgonaműve, hanem a C-moll Passacaglia (BWV 582). A barokk magyar vonatkozásai közül kiemelném azt, hogy a magyar egyházi népénekek sok darabja barokkos kíséretet igényel, ugyanis ebben a közegben érvényesül legjobban a dallam erőteljessége. Természetesen minden más komolyzenei stílust kedvelek. A zeneművek, és minden más nagy mű értéke önmagában megálló dolog. A nagy műveket nem érdeklik, hogy tetszenek-e nekünk. Ők mindenképpen az emberi fejlődés csúcserképei közé tartoznak. Számunkra csak az marad, hogy elismerjük - s ha szerencsénk van -, megismerjük őket.

Több hangszeren játszik. Melyik áll önhöz a legközelebb?

A legközelebb hozzám a nagybőgő áll. Talán azért, mert ez a hangszer legtöbbször a zenei alapot, a basszust játssza. Márpedig a basszusban, a zenei alapon, szinte benne van a teljes fölötte levő harmóniai folyamat. Régebben nem is írták ki a kíséret hangjait, csak a basszust jegyezték le.

Fölötte számokkal jelölték, hogy melyik hangokat kell melléje játszani a kíséretben. Másik kedvelt hangszerem az oboa. Ez nem olyan fürge, mint a fuvola, és távolról sem, mint a klarinét, mégis a hajlékony, sokféle idomuló, adott esetben összehasonlíthatatlanul egyéni hangszínével számomra az egyik kedvenc. Igaz, hogy több hangszeren tudok játszani, de egyiken sem igazán jól. Talán jobb, ha azt mondjuk, hogy körülbelül ismerem ezeket a hangszereket. Játszani a csellón tudok, tudtam a legjobban, abból érettségiztem. Hogy nem lettem csellista, annak valószínű oka az, hogy másféle beállítottságú vagyok. Sohasem egy hangszer izgatott. Igyekeztem minél több hangszert megismerni. Ezért sok hangszerről nagyjából tudom, hogy milyen, mire képes.

Ön zeneszerzéssel is „foglalkozik”. Hogy lesz valakiből zeneszerző?

Az embernek vannak gondolatai, amelyeket megpróbál formába önteni. Ezen kívül a térségben rengeteg szerzői feladat van, amelyek egy része megoldható bizonyos tapasztalat, tudás alapján.

Hogyan került kapcsolatba a Hargita Megyei Művészeti Népiskolával?

A népiskolával, mint oktatási formával még Marosvásárhelyen találkoztam, a 60-as évek elején. Tudniillik, hogy zenére járhat bármely korosztály, nem csak az iskolás. Mi, zeneiskolások, órákra a Kultúrpalota első emeletére jártunk, az ő intézményük a harmadik emeleten volt elhelyezve. Olyan kiválóságok tanítottak ott, mint pl. a zongoratanárnő Metz Piroska, a zeneiskola alapítójának, Metz Albertnek a lánya, vagy Csíki László a kiváló kóruszakember.

A Hargita Megyei Művészeti Népiskola gyergyói részlegén óraadóként a 98-99-es tanévben kezdtem tanítani. Már jóval azelőtt megalakult ez a részleg, először téve lehetővé az intézményes zenei képzést a Gyergyói-medencében is, bárki számára. Zongorát, gitárt, nagybögöt, Blockflötét tanítottam gyergyószentmiklósiaknak. Már ekkor a környező falvakból is bejártak, ezért – az Igazgatóság jóvoltából - egy olyan megoldás született, hogy ahol mód van rá, a képzés az illető faluban történjen. Így hamarosan nekem csak ditrói diákokkal kellett foglalkoznom, akik azonban hivatalosan a csíkszeredai központi intézményhez tartoznak. Így van ez ma is. Jelenleg zongorát, szintetizátort, Blockflötét tanítok. Ezidáig a Népiskola keretein belül kb. 25 diákkal foglalkoztam. Az órákat a lakásomon tartom. Megszoktuk még édesapám idejéből, hogy otthon tartsuk a zeneórákat.

A Népiskola milyen lehetőségeket biztosít egy zenésznek, egy tanárnak illetve az ide járó diákoknak?

A Népiskola nem a tanár, hanem a diák szempontjából kell jó legyen. Programja rendkívül rugalmasan kell alkalmazkodjon az ide járók ezerféle igényéhez: van , aki lakodalmi zenész akar lenni, van, aki középiskolai, vagy egyetemi felvételire készül, van aki csak a Für Elise-t akarja megtanulni, van, aki fúvószenekari tag akar lenni, stb. Ezért ő pénzt és időt áldoz. A különféle

igényeknek, beleértve a legmagasabb szintet is, a Hargita Megyei Művészeti Népiskola teljes egészében eleget tud tenni.

Mi tanítható a zenéből?

Minden tanítható egy bizonyos szintig, ha van rá akarat. A zenei adottságok nem mindenkiben egyformák, de sok egyéni munkával jó eredményt lehet elérni. A mércét nem az elérhetetlenre, hanem az elérhető maximumra kell helyezni, hiszen ha túl magasra tesszük, az egyénben örök hiányérzet marad.

Tudnunk kell, hogy a hangszer tanulása folyamán kivételesen jól fejlődik az agy és a kéz. Az agynak, egy hang megszólaltatása érdekében közel hatvan információt kell tárolnia és működtetnie, hogy a kézen lévő sok izom pontos parancsokat kapjon. Ez az információ mennyiség a legkisebb ének megtanulásakor is több száz, még inkább több ezer. És még nem beszéltünk a megszólaltatás idekapcsolódó egyéb körülményeiről. A sok egyéni gyakorlásra azért van szükség, hogy ezek az információk bent az agyban és majd a kézen pontosabbá váljanak. Elsőrendűen fontosnak tartom, hogy az a személy is tanuljon valamilyen hangszeren, akinek nem kiemelkedők a zenei képességei.

Hol és milyen alkalmakkor szoktak fellépni a népiskolás diákokkal?

Azoknak a diákoknak, akik ide járnak, az egyik motivációja az, hogy felléphetnek. Párat felsorolnék a fellépési alkalmak közül: minden évben megtartjuk Ditróban, Gyergyóremetén, Gyergyószarhegyen a „Blockflütések Találkozóját”. Itt 60-70 diák szerepel, köztük a népiskolások, többnyire szólistaként. Teljesen oldott légkörben zajlanak ezek a találkozások. Szerepel itt kisiskolás a „Katalinka szállj el” dallal, de szerepel a népiskolás is Haendel szonátatétellel. A Gyergyó-medence-i gyermekkórusok és hangszeres együttesek vándortalálkozóin is felléptetjük a diákjainkat. Vannak mindenhol karácsonyi műsorok, rengeteg az olyan iskolai rendezvény, ahol szerepelhetnek. Egy tanuló egy évben ötször-hatszor kerül közönség elé. Egyesek többször is.

Hogyan látja a Népiskola jövőjét?

Manapság egy élet folyamán több szakmaváltás is elképzelhető. Ebben a Népiskola is segíthet az itt nyújtott korhatárhoz nem kötött képzésformák révén. Szerencsére ezt az állam is támogatja. Nem elhanyagolható a Népiskola hiánypótló könyv -és kottakiadása. Meg aztán az ember mindig is áhítozott a szépre, az esztétikumra. Így a Népiskolára, mint a művészet nyújtotta szépség, mint a kultúrához való hozzásegítés egyik fórumára, mindig is szükségünk lesz.